



PROJEKTMATERIAL

ITT-bok

ABF

Innehållsförteckning

KKS/Folkbildningsrådets projekt ITT-boken	3
Projektnamn: ITT-bok	3
1. Bakgrund:	3
2. Syfte:	4
3. Aktörer:	4
4. Den egna organisatoriska miljön:	5
5. Målgrupp/-er och rekrytering:	6
C. Utveckling/Genomförande	6
6. Utbildningens uppläggning:	6
7. Utbildningens organisation:	7
8. Medarbetarnas/lärarnas arbete:	7
9. IT-stöd i projektet:	8
10. Samarbete/samverkan	8
11. Kursekonomi:	9
12. Studerandes synpunkter på kursen/cirkeln:	10
13. Projektets nyhetsvärde; de viktigaste slutsatserna:	10
14. Utvärdering av projektet:	11

KKS/Folkbildningsrådets projekt ITT-boken

Projektnamn: ITT-bok

Kort sammanfattning på svenska och på engelska.

Projektet har som mål att utveckla form för ITT-material som komplement till vanliga studiematerial för personer med läs och skrivsvårigheter/dyslexi ITT; dvs. interaktivt text och tal är skriven text överförd till CD-rom på ett sådant sätt att det kan läsas med stöd av datorer med program för och med talsyntes.

Project: ITT-book

The goal of the project is to develop an ITT material as a complement to ordinary study books for persons with difficulties in reading and writing – Dyslexia.

Interactive material, verbally and in writing, is translated to CD-rom in such way that it can be deciphered by computers with speech synthesizer.

A. Projektansvariga

Projektledare: Gerd Klang

Informationsansvarig:

Meta J:son Lindqvist till 2000 08 01,

Gerd Klang till 00 12 31

Därefter Anne Stringberg

Utvärderingsansvarig:

Meta J:son Lindqvist till 2000 08 01,

Gerd Klang till 00 12 31

Därefter Anne Stringberg

B. Projektpresentation

ITT-boken kan vara varje utbildningsmaterial/skriven text som förts över till CD-rom och som kan läsas med stöd av talsyntes. ITT – dvs. Interaktiv Text- och Tal-material, är ett komplement till det traditionella studiematerialet och riktat till personer som på grund av funktionsnedsättning har svårt att läsa själva. Materialet byggs upp så att ITT-materialet visar texten i stor stil och kompletterad med bilder, dessutom ska materialet också utformas så att även bilderna kan tolkas med tal. Projektet har valt att arbeta med Föreningsboken som ITT-bok och en kommunikation med cirkelledarna i en sluten konferens via Internet.

I. Bakgrund:

Varför valde ni att arbeta med det här projektet?

ABF har i sina verksamhetsprioriteringar valt att följa statens prioriteringar i anslaget till folkbildningsverksamheten, dvs. att målgruppen funktionshindrade är en av våra mera prioriterade verksamheter. ABF har 48 handikapporganisationer som medlemmar eller med samverkansavtal.

Det finns och fanns ett stort behov av lösningar för att öka tillgängligheter till studiematerial/skriven text för personer med läs och skrivsvårigheter/dyslexi.

Under en kurs i Föreningsteknik på Brunnsviks folkhögskola, tillsammans med medlemmar från vår medlemsorganisation, Förbundet Funktionshindrade med Läs- och Skrivsvårigheter FMLS, framfördes idén att att tillgängliggöra Föreningsboken med ITT-stöd.

Författaren till Föreningsboken - Svante Pedersson – tillstyrkte att hans verk finns användas i försöksverksamheten och Lasse Pedersson stod till tjänst med idéer kring det tekniska utförandet.

Hur relaterar det till tidigare verksamhet i er organisation?

Vi har ett bra och framåtsyftande samarbete tillsammans med våra medlemsorganisationer inom handikapprörelsen.

2. Syfte:

Att utveckla studiematerial med IT-stöd avpassade för målgruppen personer med skriv- och lässvårigheter/dyslexi. – ITT – dvs. Interaktiv Text- och Tal- material, är ett komplement till det traditionella studiematerialet och riktat till personer som på grund av funktionsnedsättning har svårt att läsa själva. Materialet byggs upp så att ITT-materialet visar texten i stor stil och kompletterad med bilder, dessutom ska materialet också utformas så att även bilderna kan ”tolkas” via talsyntesen för dem med synnedsättningar.

Avsikten var att utveckla några studiematerial till ITT-material, att utbilda cirkelledare i att använda ITT-materialet i studiecirkeln och på försök genomföra 3 – 5 studiecirkel på distans med stöd av ITT-materialet., Målet är att dessa 3 – 5 studiecirkel arbetar i samverkan med varandra.

Vad ville ni uppnå med projektet? Vad skulle det leda till?

Projektet vill visa på möjligheterna att med stöd av modern teknik öka möjligheterna för personer med läs- och skrivsvårigheter/dyslexi att tillgodogöra sig studiecirkelmateriel.

Har projektets syfte ändrats under projektiden?

Delvis, det fanns en period tveksamheter kring den tekniska lösningen. I så fall, hur?

Den ITT-bok vi från började (och slutade) med är en relativt enkel produktion, där studiecirkelmaterialet läses in på en CD-rom skiva – och visas i relativt små stycken.

Det finns – till skillnad från vanliga talböcker – möjligheter att både följa den skrivna texten och höra stycket uppläst samtidigt och med hjälp av innehållsförteckning kunna gå direkt på aktuellt stycke.

Hjälpmiddelsinstitutet visade sig ha en lösning – . Daisy2 – dvs ”den nya talboken” och framförde ”att det krävdes synnerliga skäl” för att förkasta den tekniken. I de skedet beslutades att vänta in ett studiecirkelmateriel kring IT, som skulle produceras för FMLS medlemmar, med stöd av Hjälpmiddelsinstitutet. Nu visade det sig att den tekniken var mer komplicerad – och att den materialproduktionen därmed tog längre tid – än väntat och vi fullföljde därför planeringen i den ursprungliga tekniken.

3. Aktörer:

Förtroendevalda och medlemmar inom FMLS distrikt i bl.a. Värmland, Örebro län, Skåne, Gävleborg och Gotland och ABF lokalt och regionalt, samt naturligtvis ABF:s förbundsexpedition och FMLS förbundsstyrelse.

Vilka medverkade i projektet? Idégivning? Planering? Genomförande?

ABF – genom projektledaren – och FMLS.

Om ni samverkade med någon/några utanför den egna organisationen, vilka och varför?

Delvis Hjälpmedelsinstitutet (Hans Hammarlund) och Svante och Lasse Pedersson.

4. Den egna organisatoriska miljön:

Beskriv kortfattat den egna organisationen/arbetsplatsen (folkhögskolan, studieförbundet); utbildningskultur och pedagogiska traditioner.

ABF Sveriges största bildningsförbund - bygger sin verksamhet på följande grundstenar:

Människosyn

Vår människosyn bygger på att varje människa är lika mycket värd, oavsett social tillhörighet, etniskt ursprung, hudfärg, kön eller ålder. Varje människa är en unik, tänkande och reflekterande varelse. Det innebär att varje människa är en resurs, som har förmågan och viljan att växa och utvecklas samt viljan att påverka och ta ansvar.

Kunskapssyn

Alla människor har olika kunskaper och erfarenheter beroende på bakgrund - uppväxtmiljö, utbildning, arbete etc. Kunskap kan inte ges till någon utan måste erövrats av varje individ. Eller som Rickard Sandler uttrycker det i "Mångfald eller enfald" 1923:

"Bildning är icke en anrättning som man köper färdiglagad. Här gäller, att envar lagar sin kost själv".

Det innebär att var och en måste få tid på sig att bearbeta den sökta eller givna informationen. Detta är en livslång process! Kunskapsutveckling bygger på människors egna erfarenheter, där frågandet, nyfikenheten, ifrågasättandet, reflekterandet och handlingen är viktiga länkar i kunskapskedjan.

"Att sluta fråga är att sluta studera" Ur ABF: s 25-årsskrift.

Samhällssyn

Framtiden är påverkbar och inte ödesbestämd. Tillsammans skapar vi ett gott samhälle, där alla har samma möjligheter utifrån sina olika förutsättningar. Därigenom har också var och en skyldighet att på något sätt vara med och skapa ett bättre samhälle. Det får inte vara ett fåtal som styr, utan "alla tillsammans" är grunden och förutsättningen för samhällsutvecklingen. ABF: s samhällssyn omfattar alla på jorden och sätter inte gränser vid kommun eller land.

Demokrati

ABF vill skapa mötesplatser dit människor söker sig frivilligt för att tillsammans med andra lära sig något nytt eller utveckla sina intressen. Deltagarna får växa utifrån sina egna behov och förutsättningar. Studierna sker i en social gemenskap där alla deltagares erfarenheter, uppfattningar och livsåskådningar är lika mycket

värda. Det innebär att själva arbetsformen också utgör en träning i demokrati.

Förändring

Tanken på att framtiden är förändringsbar och inte förutbestämd genomsyrar det vi gör. Att ge människor framtidstro är viktigt. Drömmar och visioner har alltid drivit individer, organisationer och samhällen framåt. Ur detta perspektiv är det viktigt att våra studiecirkeldeltagare utvecklas till aktörer och inte till konsumenter.

Kommer den verksamhet som bedrivits inom projektet att fortsätta i framtiden? Studiecirkelverksamhet, kurser samt samarbete med FMLS kommer naturligtvis att fortsätta. Vi kommer att uppmuntra tekniska lösningar, men det är en ekonomisk fråga om vi själva kommer att kunna producera fler material.

Anser ni att projektet haft inverkan på övrig utbildning/övrig verksamhet inom er organisation?

Tveksamt.

5. Målgrupp/-er och rekrytering:

För vilka studerande planerades och genomfördes projektet?

Personer med Läs- och Skrivsvårigheter/dyslexi

Varför vände sig kursen till just dessa?

FMLS är vår medlemsorganisation och också idégivare till projektet.

Hur informerades om projektet?

På kurser, möten och via Internet.

Hur fungerade gällande urvals- respektive antagningssystem i relation till projektets mål?

Inget urvals eller antagningsförfarande har behövt användas.

Den målgrupp vi arbetade med, var också idégivare och fungerade som informatörer lokalt och regionalt.

Hur fungerade rekryteringen? Nådde ni avsedd målgrupp?

FMLS rekryterade internt och ja, vi nådde vår målgrupp.

C. Utveckling/Genomförande

Idén till projektet grundlades på en kurs på Brunnsviks folkhögskola och deltagarna informerades om projektets godkännande och rekryterade deltagare till studiecirkelarna i Föreningsboken som ITT-bok.

6. Utbildningens uppläggning:

Varje studiecirkel fick minst en ITT-bok och minst en tryckt Föreningsbok. I en av studiecirkelarna fick alla deltagarna var sin CD-rom för att kunna jämföra utvecklingen inom cirkelarna.

Cirkelledarna fick access till ett slutet möte "ABF/FMLS utbildning" via FMLS hemsida på Internet.

Förhoppningen var också att studiecirkelarna skulle prövat Hjälpmedelsinstitutets och FMLS material i Daisy2 tekniken, men så blev aldrig fallet på grund av tekniska svårigheter.

Vilken pedagogisk idé byggde kursen/studiecirkeln på?

Studiecirkeln vanliga demokratiska modell.

Vilken pedagogisk modell valde ni för att förverkliga denna idé?
se ovan.

Anser ni att den pedagogiska modellen fungerat som förväntat?

Ja, det kan inte finnas någon annan modell som kunnat ge samma goda resultat. Det som inte fungerade fullt ut, var cirkelledarnas gemensamma kontakter i det slutna mötet, endast ett fåtal fanns med aktivt. Trolig orsak kan vara att det ännu inte är så många som känner sig hemma i att arbeta i dessa media, men också osäkerheten kring att skriva och problem med stavning

7. Utbildningens organisation:

Ingick obligatoriska träffar i kursen/cirkeln?

Ja.

Hur många och hur långa?

Från 1 dagarskurser (Gävleborg) till studiecirkel på ca 30 tim.

Genomfördes de i närheten av de studerandes hemort eller hos utbildningsanordnaren?

På hemorten

Var kursen/cirkeln oberoende av tid, d v s kunde de studerande arbeta i sin egen takt?

Ja

Var antagningen 'rullande' eller skedde den vid fasta tidpunkter?

Rullande, vilket också kom att vara en nackdel i projektet.

Ingick strukturerat/planerat grupparbete i kursmodellen?

Endast under kursdagarna.

Anser ni att detta sätt att förhålla sig till obligatoriska träffar, individuell studietakt, antagning och grupparbeten fungerade bra?

Nej, projektet skulle ha fungerat bättre om vi hade dels kunnat starta på samma sätt och vid samma tidpunkter (och dessutom hållit projektplanen utan avvikelser.)

8. Medarbetarnas/lärarnas arbete:

FMLS cirkelledare har haft liten vana vid distansundervisningen, och datorvanan varierade mellan relativ nybörjare till mycket vana och avancerade användare.

Hur har *lärarinsatserna* organiserats under genomförandet av kursen/cirkeln?

Lärlagsarbete?

Vi har arbetat som normala studiecirklar.

Har insatserna varit annorlunda än i tidigare och motsvarande kurser/cirklar? På vilket sätt?

Delvis annorlunda, distanskommunikationen i studiecirkelarna i stort sett ny för målgruppen.

9. IT-stöd i projektet:

Föreningsboken på CD-rom och en sluten konferens via FMLS hemsida. FMLS deltagare dessutom egna program med talsyntes.

Vilket/vilka IT-medier användes inom projektet?

se ovan

Varför valde ni detta/dessa medier?

De var de som stod till buds för alla deltagare i projektet.

Vilken erfarenhet av detta/dessa IT-medier fanns bland medarbetare/lärare när projektet startade?

FMLS cirkelledares datorvana varierade mellan relativ nybörjare till mycket vana och avancerade användare.

Har valet av teknikstöd förändrats efter det ansökan beviljats?

Nej

Har det varit problem för lärarna att använda IT-stödet? I så fall, på vilket sätt?

Nej

Har de studerande haft problem med IT-stödet i samband med kursen? I så fall, på vilket sätt?

Program med talsyntes fungerar inte tillsammans med alla program via Internet.

Saknade du någon/några funktioner i de program/system ni använde?

Ja, program för talsynteser som fungerade enklare.

Om ni kunnat göra om kursen/projektet vad gäller IT-stöd, hur hade ni då gjort?

Också räknat in kostnader för IT-utbildning för deltagarna och möjligheter att få hjälp till egna datorer med program för talsynteser. Flera deltagare har på grund av sin ekonomiska situation inte kunnat delta i cirkelarna då dator och ibland dator med fungerande talsyntes saknats.

10. Samarbete/samverkan

Hur fungerade samarbetet med eventuella *externa samarbetspartners* (utanför den egna organisationen)?

Det var enkelt att få kontakt både med Hjälpmedelsinstitutets handläggare och Svante och Lasse Pedersson, däremot uppstod fördröjningen eftersom enbart Daisy2 tekniken förordades från institutet.

Om ni hade problem med samarbetet externt, vad anser ni att det berodde på? (Regler/förordningar som styr respektive verksamhet? Organisatoriska förhållanden? Annat?)

Tekniken! Vi saknade tid att jämföra båda teknikerna från början.

Hur togs projektet emot i den *egna organisationen*?

ABF har både lokalt och regionalt tagit väl emot FMLS och ITT-boken. Som kuriosa kan nämnas att senast förra veckan fanns en kontakt från en ABF-avdelning som ville starta studiecirkel med stöd av ITT-boken.

Om ni haft problem eller mötts av motstånd, vari bestod de och vad anser ni att de berodde på? (Regler/förordningar som styr er verksamhet? Organisatoriska förhållanden? Annat?)

Hur fungerade (sam)arbetet *inom projektet*?

Mycket bra med FMLS förbundsstyrelse och de som kommunicerade via Internet. ? för de cirkel som inte fanns med via "nätet". Telefonkontakterna har enbart varit positiva.

Om ni hade problem med (sam)arbetet inom projektet, vad anser ni att de berodde på? (Regler/förordningar som styr verksamheten? Organisatoriska förhållanden? Annat?)

Troligen datorovana – se punkt 9 "om vi kunnat göra om projektet".

D. Resultat

II. Kursekonomi:

Hur mycket KK-stiftelsemedel tilldelades projektet?

110 000:-

Hur mycket har projektet kostat totalt? Skilj om möjligt på utvecklings- och driftskostnader.

Ca 170 000 kronor för ABF centralt, dessutom tillkommer cirkelkostnader för ABF lokalt och kurskostnader även för ABF regionalt i Gävleborg. Önskas detaljerade siffror, måste vi be om anstånd till 1 sept. (orsak jag arbetar idag i annan organisation och har endast ansvarat för projektets avslutande kurs – i maj!) - och slutrapport nu i juni, varför det inte funnit tid och möjlighet för att samordna mina och ABF:s handläggares (Anne Stringbergs) resurser.)

Om möjligt, försök att uppskatta skillnaderna i driftskostnader mellan projektet och motsvarande kurs/utbildning i traditionell form.

Min högst personliga beräkning är att projektet har kostat ca 100 000 kronor mer än en traditionell kurs beroende på framtagning av ITT-boken och internatkurser.

Hur många/hur stor andel av de antagna studerande har genomfört kursen som planerat?

I stort sett alla av de som anmälde sig som cirkelledare, däremot finns ett mörkertal för deltagarna i de olika studiecirkelarna.

Har projektet kunnat hållas inom de preliminära ekonomiska ramarna?

Det tror jag.

12. Studerandes synpunkter på kursen/cirkeln:

Vilken nytta anser de studerande att de haft av kursmaterialet (studiehandledning, annat förproducerat material) för sin inläring?

Samtliga anser sig ha haft stor nytta av ITT-boken.

Vilken nytta anser de studerande att de haft av IT-stödet:

Stor nytta för dem som haft egna datorer med program för talsyntes.

Datorkommunikation med lärare?

Det har inte förekommit datorkommunikation mellan cirkeldeltagarna och cirkelledarna, däremot mellan cirkelledarna själva och mellan cirkelledarna och projektledaren.

Datorkommunikation med andra studerande?

Se ovan.

Kursmaterial och kursadministration på web?

Ej förekommit.

Databassökningar?

Ej förekommit.

Vilka var de vanligast förekommande positiva omdömena om kursen/cirkeln?

ITT-boken var lättanvänd, lättillgänglig och ett enklare material att använda för personer med läs- och skrivsvårigheter/dyslexi, än ”den nya talboken” i Daisy2 format.

Vilka var de vanligast förekommande negativa omdömena om kursen/cirkeln?

Att det saknas en fortsättning och önskvärt med en ITT-bok på CD-rom i varje studiematerial som finns. Det fanns också negativa reaktioner kring cirkelledarutbildningen, som kom att ligga mera som en utvärdering i projektet då vi väntade länge (och förgäves) på IT-materialet i Daisy2 tekniken.

13. Projektets nyhetsvärde; de viktigaste slutsatserna:

Vilka positiva respektive negativa erfarenheter vill ni dela med er beträffande:

Förutsättningar för *utveckling* av verksamhet med inriktning mot IT inom er egen organisation och eventuellt i samverkan med externa aktörer?

Svårt för mig att bedöma idag, eftersom jag lämnat ABF redan vid årsskiftet. Men min personliga inställning är att ABF:s handikappansvarige även i fortsättningen behöver en tät och nära kontakt med Hjälpmedelsinstitutet, för att kunna informera om nya tekniska möjligheter för personer med funktionsnedsättningar. Dessutom har projektdeltagarna uttryckt stora önskemål om att den enklare formen av ITT-bok, borde kunna medfölja som ”standard” i alla utbildningsmaterial som används inom organisationen. Det kanske finns möjlighet för ABF att påverka Bilda förlag?

Förutsättningar för *genomförande* av verksamhet med inriktning mot IT inom er egen organisation och eventuellt i samverkan med externa aktörer?

Goda – ABF har en god vilja att tillföra ny teknik och nya kunskaper både inom den egna organisationen, men också inom sina medlemsorganisationer.

Utifrån er erfarenhet; vilka anser ni vara de mest betydelsefulla frågorna kring IT-stöd och distansutbildning som återstår att besvara?
För de som bäst behöver det – medel att anskaffa datorer med det hjälpmedel som funktionshindret kräver och en utbildning anpassad till funktionshindret.

Utifrån er erfarenhet; vilka viktiga hinder återstår att undanröja?
Kunskaper om olika funktionsnedsättningar och vilka krav de ställer både på ny teknik, pedagogik och utbildningssystemen.

14.Utvärdering av projektet:

Hur har ni samlat in de uppgifter som ni lämnar i denna utvärdering av ert projekt?
(Skriftliga frågeformulär? Intervjuer? Kursvärderingar? Annat?)
Kursutvärdering och intervjuer med cirkelledarna i samband med sista internatet på Brunnsviks folkhögskolas läs och skrivcentrum i maj 2001.

En kompletterande rapport kan rekvireras från adressen:

Gerd Klang
Loftvägen 19
142 35 Skogås
e-post gerd@konferensproffsen.com